

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sži/42/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012206900
Dátum vydania rozhodnutia:	19.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Milučký
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1012206900.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, právne zastúpený: Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, proti žalovanému: Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie, Prievozská 32, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S 1566/2012-24 zo dňa 22. apríla 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S 1566/2012-24 zo dňa 22. apríla 2014 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku zastavil konanie v spojených veciach vedených pod sp. zn. 5S 1566/2012. Žalobca bol výzvou, doručenou právnomu zástupcovi žalobcu dňa 24.02.2014, vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku v celkovej výške 21 210,- Eur (303 x 70,- Eur).

Žalobca zaplatil súdny poplatok vo výške 70,- Eur. Podľa jeho písomného vyjadrenia (č. l. 22 súdneho spisu) zaplatil súdny poplatok za jednu žalobu vedenú na súde prvého stupňa pôvodne pod sp. zn. 5S/1572/2012. Túto vec o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného krajský súd uznesením vylúčil na samostatné konanie.

Keďže žalobca súdny poplatok za žaloby vedené v spoločnom konaní na krajskom súde pod sp. zn. 5S 1566/2012 ani na výzvu súdu nezaplatil, súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol uznesenie krajského

súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Namietal, že výzvu na zaplatenie súdneho poplatku považuje za nesprávnu. Napadnuté „uznesenie“ neobsahuje odôvodnenie v zmysle § 169 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a preto ho považoval za nepreskúmateľné. Podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov spoplatneniu podlieha len podanie návrhu/žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu, ktorý je orgánom verejnej správy. Sadzobník súdnych poplatkov však neobsahuje ustanovenia vo vzťahu k orgánu verejnej moci, ktorý vydal rozhodnutie podľa § 16 až § 19 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“). Podľa názoru žalobcu mu bola ako účastníkovi konania v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. uložená poplatková povinnosť tam, kde ju nemal. Takýto zásah zo strany štátu predstavuje spravidla súčasný zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), ale rovnako tak aj porušenie čl. 12 ods. 1, no najmä čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy, podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 252/05 z 22.03.2006).

Žalobca bol toho názoru, že nemal povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu a zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku bez zákonnej povinnosti tento poplatok zaplatiť nie je možné.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta OSP) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v súlade s § 246c ods. 1 vety prvej v spojení s § 214 ods. 2 OSP.

Podľa § 250ja ods. 7 OSP, ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie, ktorého celý text v odôvodnení uvedie.

Uvedené ustanovenie vyjadruje zásadu rozhodovať v obdobných veciach rovnako, ktorá úzko súvisí s princípom právnej istoty. Preto senát najvyššieho súdu v záujme zjednotenia rozhodovania najvyššieho súdu vo veciach s rovnakou právnou otázkou, v súlade s ustanovením § 250ja ods. 7 OSP odkazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8SŽi/12/2014 zo dňa 21. mája 2015, ktorého odôvodnenie ďalej v príslušnom rozsahu uvádza:

„Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu - povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu - sa odvolací súd primárne zaoberal jeho námietkou týkajúcou sa postavenia Slovenskej obchodnej inšpekcie ako povinnej osoby podľa zákona č. 211/2000 Z.z.

Ústava Slovenskej republiky definuje povinné osoby ako „orgány verejnej moci“, ktoré majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku; podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon (čl. 26 ods. 5). Verejnou mocou je taká moc, ktorá autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach subjektov, či už priamo alebo sprostredkované. Subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach rozhoduje orgán verejnej moci, nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia tohto orgánu nezávisí od vôle subjektu. Verejnú moc vykonáva štát predovšetkým prostredníctvom orgánov moci zákonodarnej, výkonnej a súdnej a za určitých podmienok ju môžu vykonávať aj prostredníctvom ďalších subjektov. Kritériom pre určenie, či iný subjekt koná ako orgán verejnej moci je skutočnosť, či konkrétny subjekt rozhoduje o právach a povinnostiach iných osôb a tieto rozhodnutia sú štátnou mocou vynútiteľné, či môže štát do týchto práv a povinností zasahovať (uznesenie Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej republiky sp. zn. I. ÚS 191/92 zo dňa 09.06.1992). Pojem verejná moc je širokým pojmom zahŕňajúcim tak orgány zákonodarnej, výkonnej aj

súdnej moci. Preto čl. 26 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky vychádza zo širokej koncepcie povinných osôb, ktoré bližšie špecifikuje § 2 zákona č. 211/2000 Z.z. tak, že ide o:

- štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu ich rozhodovacej činnosti,
- právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, vyšším územným celkom alebo obcou podľa osobitného zákona,
- právnické osoby založené povinnými osobami uvedenými vyššie,
- iné právnické osoby a fyzické osoby podľa osobitného zákona.

Pod pojmom verejná správa rozumieme určitý druh činnosti alebo inštitúciu, ktorá verejnú správu vykonáva. V prvom prípade ide o materiálnu definíciu a v druhom prípade definíciu správy z hľadiska formálneho. Z materiálneho hľadiska je verejná správa činnosťou štátnych alebo iných verejných inštitúcií, ktorá svojím obsahom nie je činnosťou zákonodarnou ani súdnou (Hendrych, D. a kol. Správni právo. Obecná časť. 5., rozšírené vydanie. Praha: C.H.Beck, 2003, s. 6-7).

Na konanie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. sa použijú ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“), pokiaľ zákon č. 211/2000 Z.z. neustanovuje inak (§ 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z.). Správny poriadok v ustanovení § 1 ods. 2 definuje správne orgány ako štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy, fyzické osoby alebo právnické osoby, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy. V predmetnej právnej veci je oblasťou verejnej správy, v ktorej je rozhodované, správa na úseku práva na prístup k informáciám.

Podľa § 3 ods. 2 veta prvá zákona č. 128/2002 Z.z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 128/2002 Z.z.“) Slovenská obchodná inšpekcia je orgánom štátnej správy podriadeným Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmavajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Podľa § 244 ods. 3 O.s.p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Keďže žalovaný je v zmysle § 3 ods. 2 veta prvá zákona č. 128/2002 Z.z. orgánom štátnej správy a žalobou napadnutý právny akt je individuálnym rozhodnutím vydaným v správnom konaní, nemožno prisvedčiť námietke žalobcu, že žalovaný nie je orgán verejnej správy, ale len orgán verejnej moci. Následne, ani jeho ďalšie námietky v tomto smere nemajú relevanciu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné dodať, že krajský súd správne postupoval, keď žalobcu vyzval výzvou na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu vo výške 23 450 € (335 x 70 €) podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov (č. 1. 30). Žalobca bol poučený, že ak nebude poplatok v určenej 10-dňovej lehote zaplatený, súd konanie zastaví podľa § 10 ods. 1 zákona č.

71/1992 Zb. Ustanovenie § 10 zákona č. 71/1992 Zb. rozlišuje medzi výzvou na zaplatenie súdneho poplatku a uznesením na zaplatenie súdneho poplatku. Ide o dva inštitúty odlišné svojou formou, podmienkami a následkami nezaplatenia súdneho poplatku na základe nich. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.) je poplatníkovi zasielaná v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania; následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Sama povinnosť vyplýva zo zákona a je podmienkou pre to, aby súd mohol pokračovať v konaní. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku teda nie je rozhodnutím, neukladá sa ňou povinnosť účastníkovi konania, a nevzťahujú sa na ňu požiadavky kladené na obsahové a formálne náležitosti rozhodnutia (uznesenia).

Na druhej strane uznesenie (§ 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.) na zaplatenie súdneho poplatku je účastníkovi zasielané len v taxatívne určených prípadoch, ak:

- už súd začal konať vo veci samej,
- vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi, ktorému súd ustanovil opatrovníka, pretože nie je známy jeho pobyt, alebo sa mu nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine,
- došlo k rozšíreniu návrhu alebo podaniu vzájomného návrhu v tej istej veci potom, ako začal konať vo veci samej,
- ide o opravný prostriedok proti rozhodnutiu správnych orgánov,
- žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona,
- vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Uznesenie, ktorým sa vyrubuje súdny poplatok je teda vydávané v prípadoch, kedy súdu zo zákona vyplýva povinnosť o návrhu konať bez ohľadu na zaplatenie súdneho poplatku, alebo kedy došlo k situácii, že súd napriek nezaplatenému súdnemu poplatku konanie nezastavil, ale v ňom pokračoval. Ide o prípady, kedy by jednak došlo k neželanému odkladu rozhodnutia, ktoré neznesie odklad (napr. predbežné opatrenie), alebo by prípadná hrozba zastavenia konania nebola efektívna, resp. účelná. Rizikom, ktoré na seba účastník konania preberá v prípade nezaplatenia súdneho poplatku uloženého mu uznesením súdu, je možnosť vymáhania („exekúcie“) nezaplateného súdneho poplatku podľa zákona č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky záverom poukazuje na subsidiárne použitie Občianskeho súdneho poriadku, pretože vzťah medzi zákonom o súdnych poplatkoch a Občianskym súdnym poriadkom je založený na zásade *lex specialis derogat legi generali* (osobitný zákon alebo ustanovenie ruší všeobecný zákon alebo ustanovenie); osobitným zákonom je zákon o súdnych poplatkoch a všeobecným zákonom je Občiansky súdny poriadok. Nebol dôvod, aby krajský súd žalobcu vyzýval uznesením podľa § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., keďže neboli splnené taxatívne podmienky na jeho vydanie. Správne teda žalobcu vyzval výzvou podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb., ktorej následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Žalobca teda svojím konaním v rozpore s § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. sám spôsobil zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že jednotlivé ustanovenia zákona č. 71/1992 Z. z. (ale aj iných zákonov vo všeobecnosti) nemožno vykladať izolovane a bez kontextu.“

Žalobca nezaplatil súdny poplatok vo veciach spojených na spoločné konanie pod sp. zn. 5S/1566/2012 v lehote stanovenej výzvou súdu, a to napriek poučeniu o následkoch nezaplatenia.

Na základe uvedených skutočností a citovaných právnych predpisov odvolací súd konštatuje, že postup a rozhodnutie krajského súdu je v súlade s § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb., a preto napadnuté uznesenie postupom podľa § 219 ods. 1 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 in fine OSP ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca nemal v odvolacom konaní úspech a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.